

2007ZCW02A

Marsrouteplan 2007

november 2006

bijlagen:

- Voortgangsrapportage transformatie PBCU naar BiSC
- Stand van zaken regiovorming
- Uitwerking prioriteitenagenda
- Criteria voor rijksvernieuwingsgelden

Inhoud

1.	Inleiding	4
1.1	Landelijke kaders	4
1.2	Provinciale kaders	4
1.3	Opbouw Marsrouteplan 2007	5
2.	De structurele vernieuwing in de provincie Utrecht	6
2.1	Utrechts Model	6
2.2	Taken en rollen van de verschillende partijen	7
2.3	Het creëren en behouden van bestuurlijk draagvlak door het bestuur	9
2.4	Inbedding van bibliotheekvernieuwing in het provinciale beleid	10
2.5	Positionering bibliotheekvernieuwing in het gemeentelijk beleid	11
2.6	Verwerking van de resultaten uit de monitor bibliotheekvernieuwing 2006	13
2.7	Tijdschema voor besluitvorming	14
2.8	Stelselvorming in uitvoering	14
2.8.1	Regiovorming	14
2.8.2	Omvorming PBCU naar BiSC	17
2.8.3	Opbouw SUB	19
2.9	Evaluatie	20
3.	Inhoudelijke vernieuwing	21
3.1	Provinciale vernieuwingsprojecten	21
3.1.1	Programmalijn 1: ICT en infrastructuur	22
3.1.2	Programmalijn 2: Inhoudelijk bibliotheekbeleid	24
3.1.3	Programmalijn 3: Professionalisering	25
3.1.4	Programmalijn 4: Kwaliteitszorg en benchmark	26
3.1.5	Programmalijn 5: Horizontale samenwerking	26
3.2	Regionale vernieuwingsprojecten	27
4.	Marketing, promotie en communicatie	30
4.1	Marketing en promotie	30
4.2	Communicatie	30
5.	Financiën	32
5.1	Inzet rijksmiddelen voor stelselvorming	32
5.2	Inzet rijksmiddelen inhoudelijke bibliotheekvernieuwing	33

Bijlagen:

- Voortgangsrapportage transformatie PBCU naar BiSC
- Stand van zaken regiovorming
- Uitwerking prioriteitenagenda
- Criteria voor rijksvernieuwingsmiddelen

Verklarende woorden

Basisbibliotheken = in provincie Utrecht: Regiobibliotheken

PSO = in provincie Utrecht BiSC (Bibliotheek Service Centrum)

Marsrouteplan 2007

Dit Marsrouteplan is tot stand gekomen in overleg met en door input van de Stichting Samenwerkende Utrechtse Bibliotheken (SUB), de BiSC en de gemeenten. Daarnaast is afstemming gezocht met andere beleidsterreinen binnen de provincie.

1. Inleiding

De maatschappelijke veranderingen zorgen ervoor dat de bibliotheken zich moeten moderniseren, aldus stuurgroep Meijer in 2000. Daartoe doet deze stuurgroep aanbevelingen voor een ingrijpende organisatieomslag. Zo kunnen de bibliotheken hun spilfunctie als onafhankelijke en betrouwbare wegwijzer in de informatiemaatschappij versterken. Bibliotheken kunnen zich verder ontwikkelen tot een centraal knooppunt van culturele, educatieve en maatschappelijke infrastructuur met verbindingen naar onderwijs, welzijn en zorg, musea, archieven, boekhandels en andere voorzieningen. Dit alles vanuit het uitgangspunt: de gebruiker centraal.

In het veranderingsproces heeft de provincie de regierol gekregen. Onder andere met het Marsrouteplan geeft de provincie invulling aan deze regierol.

1.1 Landelijke kaders

In 2001 ondertekenen OCW, VNG en IPO het zogenaamde Koepelconvenant Herstructurerend Openbaar Bibliotheekwerk. Hiermee wordt het beoogde vernieuwingsproces verder verhelderd en kan het daadwerkelijk in gang gezet worden. Eind 2004 wordt dit koepelconvenant nog bekrachtigd met een aanvulling. In deze aanvulling worden de te bereiken einddoelen van het vernieuwingsproces in 2007 weergegeven. Tevens wordt beschreven hoe de financiële middelen worden ingezet. In 2005 verschijnt de Richtlijn, waarin de vijf kernfuncties van de basis (regio)bibliotheek, van basisniveau tot ideaalbeeld, zijn beschreven. Met dit document worden de einddoelen verder aangescherpt. Als laatste (2005) wordt de Vernieuwingsagenda Openbaar Bibliotheekwerk geponeerd. Hiermee hebben de gemeenten een format in handen om de vernieuwingsagenda voor de lokale of regionale bibliotheek, de visie en speerpunten vanuit de gemeenten in overleg met de regiobibliotheken op te stellen.

1.2 Provinciale kaders

De provincie heeft als antwoord op deze landelijke kaders de volgende stappen ondernomen. In de provincie Utrecht is in juli 2002 de stuurgroep Modernisering Utrechts Bibliotheekwerk ingesteld. Deze stuurgroep heeft de herstructurerend, de samenwerking en inhoudelijke vernieuwing in de provincie Utrecht gestimuleerd. Er is een eindadvies opgesteld dat met name in gaat op de vormgeving van het Utrechtse Bibliotheeknetwerk.

Dit eindadvies is interactief met de Utrechtse bibliotheken en gemeenten tot stand gekomen. Eind 2004 is dit advies door Gedeputeerde en Provinciale Staten bekrachtigd. De samenwerkende bibliotheken in oprichting en de PBCU maken ter aanscherping en bekrachtiging van dit eindadvies en het statenbesluit de 'Letter of Understanding'.

Het Marsrouteplan 2005 –2007 is in het eerste kwartaal van 2005 gereed. Dit gaat in op het totale proces van bibliotheekvernieuwing. In dit Marsrouteplan worden naar aanleiding van het eindadvies van de stuurgroep en de 'Letter of Understanding' de doelen verder geconcretiseerd.

In april 2006 is het Marsrouteplan 2006 -2007 gereed. Hierin wordt teruggeblikt en worden de beoogde resultaten uiteengezet. Het model van het bibliotheeknetwerk wordt weergegeven. Daarnaast wordt uiteengezet hoe de rijksmiddelen voor 2006 en 2007 per regiobibliotheek ingezet worden voor vernieuwing.

1.3 Opbouw Marsrouteplan 2007

Dit Marsrouteplan is als volgt opgebouwd. Eerst zal ingegaan worden op de structurele hervorming. Er wordt teruggeblikt op 2006 en de beoogde resultaten voor 2007 worden uiteengezet. Vervolgens wordt de inhoudelijke vernieuwing verder uitgewerkt. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de programmalijnen en de projecten die hier invulling aan geven. De beoogde resultaten voor 2007 worden benoemd. In hoofdstuk 4 wordt kort ingegaan op de marketing en communicatie. Tot slot zal ingegaan worden op de financiën, waarbij het accent ligt op de rijksmiddelen.

2. De structurele vernieuwing in de provincie Utrecht

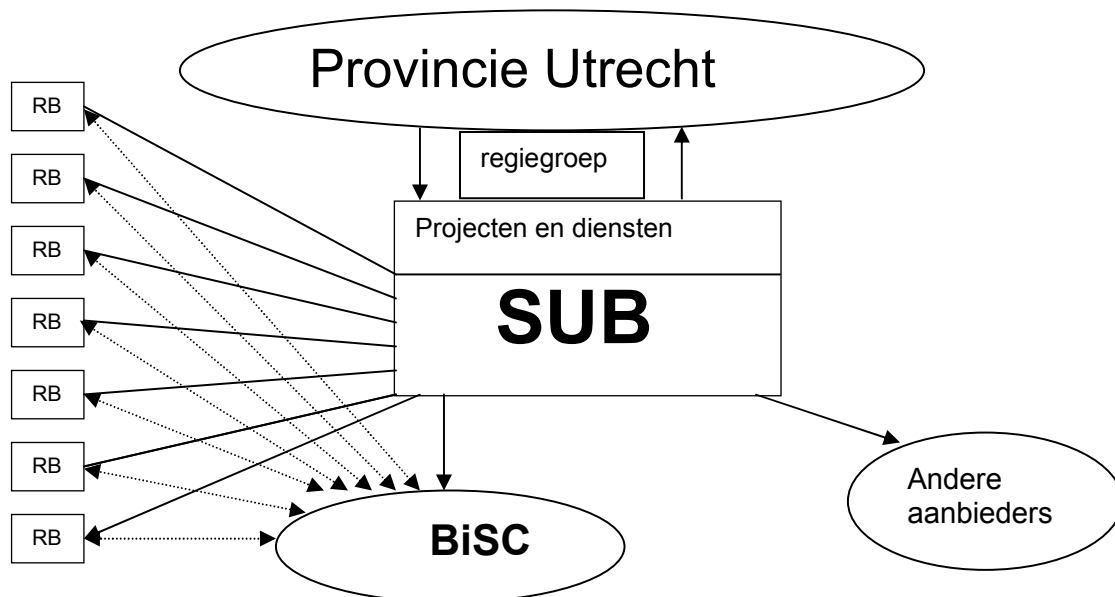
In de provincie Utrecht geven we de Samenwerkende Utrechtse Bibliotheken (SUB) een sturende rol bij de inhoudelijke vernieuwing en de invulling van diensten door de BiSC (voorheen PBCU). Samen met de provincie vormt het DB van de SUB de regiegroep. Daarin wordt afstemming gezocht over het beleid. De BiSC voert een deel van het beleid uit voor de bibliotheken. Een ander deel wordt uitgevoerd door de bibliotheken zelf en andere partijen. In 2007 wordt deze omvorming verder uitgewerkt op juridisch, financieel en inhoudelijk gebied. In de komende paragrafen worden al bereikte mijlpalen uiteen gezet en beoogde resultaten weergegeven.

2.1 Utrechts Model

Op grond van het advies van de stuurgroep Modernisering Utrechts Bibliotheekwerk, de 'Letter of Understanding' en de vele gesprekken die het afgelopen jaar gevoerd zijn met de PBCU (nu BiSC) en de bibliotheken, is begin 2006 een model tot stand gekomen (zie volgende pagina). Het belangrijkste kenmerk van het model is dat het vraaggestuurd is. De bibliotheken krijgen een sturende rol en de BiSC voert uit. De provincie vormt met het DB van de SUB de regiegroep, waarin het beleid wordt bepaald en afgestemd. De SUB krijgt ook de budgethoudende rol. De collectieve stelseltaken (ICT, transport, faciliteren productontwikkeling en bibliobus) en provinciale vernieuwingsprojecten worden door de provincie gesubsidieerd. Daarnaast kunnen de bibliotheken ook andere diensten bij de BiSC afnemen. Hier zit in principe geen subsidie van de provincie op.

Feitelijk wordt hiermee het eindmodel dat pas in 2008 beoogd was naar voren gehaald. Gezien de traditionele rol van de PBCU en in het algemeen de provinciale steunfuncties, is dit een unieke stap. De bedoeling was dat deze structuur 1 januari 2007 zou starten. Het jaar 2006 zou dus in teken staan van het tot stand brengen van deze structuur. In 2007 en daarna zou de verdere invulling plaatsvinden en bekeken worden of het aangepast moet worden aan de externe ontwikkelingen. Inmiddels heeft de SUB voor het vernieuwingsbudget een budgethoudende rol gekregen. De budgethoudende rol voor de diensten van de BiSC zal per 1 januari 2007 niet gerealiseerd zijn. In 2007 wordt deze omvorming verder uitgewerkt op juridisch, financieel en inhoudelijk gebied.

In schema ziet bovenstaande er als volgt uit. (zie volgende pagina)

SUB = Samenwerkende Utrechtse Bibliotheken

Regiegroep = provincie + DB van de SUB

RB = regiobibliotheek

BiSC = vraaggestuurde serviceorganisatie (voorheen PBCU)

2.2 Taken en rollen van de verschillende partijen

Het Landelijke Procesbureau Bibliotheekvernieuwing

Het Procesbureau stimuleert, faciliteert en regisseert de bibliotheekvernieuwing, onder meer door actieve kennisuitwisseling te initiëren tussen de betrokken partijen. Dit doet het bureau in nauw overleg met alle betrokken partijen. Er wordt zoveel mogelijk aangehaakt bij reeds bestaande vernieuwingsprocessen. Per 1 januari 2008 zal het Procesbureau opgeheven worden. Een deel van de taken wordt belegd bij OC&W en de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB). Om eind 2007 meetbare resultaten te bereiken heeft het Procesbureau samen met de provincies en bibliotheken een prioriteitenagenda opgesteld. Deze prioriteitenagenda is terug te vinden in de bijlagen.

De provincie

Door het rijk is gesteld dat de provincie de rol heeft van regisseur. Zij stimuleert, stelt randvoorwaarden en faciliteert met als doel het bibliotheekwerk en de bibliotheekvernieuwing optimaal mogelijk te maken en vorm te geven. De provincie Utrecht heeft de regierol opgepakt door een stuurgroep Modernisering Utrechts Bibliotheekwerk in te stellen. Aan deze stuurgroep namen de volgende partijen deel. Een aantal bibliotheken, een aantal gemeenten, een aantal betrokkenen van de provincie Utrecht. De projectleiding werd verzorgd door Twynstra en Gudde. Na beëindiging van deze stuurgroep heeft de provincie haar rol gecontinueerd door nauw contact te houden met de partijen en door een kwartiermaker aan te stellen om het netwerk, de samenwerkende Utrechtse Bibliotheken, tot stand te brengen en het model te implementeren. In 2006 is de regiegroep bibliotheekvernieuwing ingesteld. Dit is een maandelijks overleg tussen de provincie en het dagelijks bestuur van de SUB. Ook zal de provincie intern de nieuwe rol van de bibliotheek bekender maken en de verbinding zoeken met andere beleidsthema's. Hierbij kan de beoogde reorganisatie binnen de provincie een stimulerende rol spelen.

De gemeenten

De gemeenten financieren 90% van de kosten van de bibliotheken en hebben dus een cruciale rol. Van de gemeenten wordt verwacht dat zij het proces van regiovorming, netwerkvorming, en inhoudelijke vernieuwing ondersteunen en stimuleren. Deze opdracht hebben ze door het feit dat de VNG het koepelconvenant heeft gesloten ook aan zichzelf gegeven. Van belang hierbij is dat er gewerkt wordt aan integraal beleid. De vernieuwingsagenda's zijn hiertoe een instrument. Gemeenten hebben begin 2006 voor het eerst gezamenlijk met de bibliotheken een vernieuwingsagenda opgesteld. Eind 2006 is deze vernieuwingsagenda geactualiseerd.

De regiobibliotheken

De regiobibliotheken, voor een deel nog in oprichting, zijn verenigd in het provinciale netwerk, de SUB. Daarnaast hebben zij hun eigen lokale en regionale beleid. Van hen wordt verwacht dat zij werken aan de vernieuwing en kwaliteitsverbetering van de bibliotheken. De bedoeling is dat zij dit in nauw overleg doen met de gemeenten. De regiobibliotheken werken mee aan het vernieuwingsproces op basis van het eindadvies van de stuurgroep en het Marsrouteplan.

SUB (Stichting Samenwerkende Utrechtse Bibliotheken)

De SUB bestaat uit de vertegenwoordigers van de regiobibliotheken. De SUB vertegenwoordigt de vraag en zal de vorm en inhoud van het Utrechts bibliotheekwerk gaan bepalen. In het statenvoorstel dat d.d. 16 december 2005 door Provinciale Staten is bekrachtigd, is aangegeven dat de SUB in de overgangsperiode van 2005 -2008 een adviserende rol en daarna een budgethoudende rol hebben. In de uitwerking hebben we ervoor gekozen om zo snel mogelijk de SUB een budgethoudende rol te geven. In 2006 heeft de SUB een budgethoudende rol voor de

vernieuwingsgelden gekregen. In 2007 is het de intentie om het budgethouderschap voor de diensten van de BiSC van de provincie naar de SUB over te dragen.

BiSC (Bibliotheek Service Centrum)

De provinciale service organisatie wordt opgebouwd uit onderdelen van de PBCU en regiobibliotheken. In de provincie Utrecht zal als eerste het BiSC worden opgebouwd en starten met ICT. Vervolgens zullen andere onderdelen uit de PBCU en mogelijk andere bibliotheken volgen op grond van de afspraken voor de overgangsperiode en realistische toekomstverwachtingen van de vraag van regiobibliotheken. De PBCU zal zoveel mogelijk overgaan in de service organisatie en mogelijk zullen personeelsleden emplooi vinden bij regiobibliotheken. Hiertoe is een provinciaal Sociaal Plan opgesteld. Hiervoor zijn middelen gereserveerd, uitgangspunt hierbij is dat er geen nieuwe provinciale middelen nodig zijn. De rol en positie van de BiSC in het veld is dienstverlenend aan de bibliotheken. Meer informatie is te vinden in de bijlage: Voortgangsrapportage transformatie PBCU naar BiSC.

De VOB (Vereniging van Openbare Bibliotheken)

De VOB is de brancheorganisatie van de openbare bibliotheken in Nederland. Zij vertegenwoordigt de bibliotheken en treedt op als hun belangenbehartiger. Daarnaast tracht zij als denktank en soms als uitvoerder de ontwikkeling te bevorderen van de branche m.b.t. de beroepsgroep, de bedrijven in de branche, de branche-informatie, de communicatie, het marktbeleid, de kwaliteitszorg etc.

De VOB stelt zich op als vormgever en stimulator en zal zich als branchevereniging actiever op gaan stellen in de toekomst. Momenteel vinden informatiebijeenkomsten voor coördinatoren van provincies plaats over de inhoudelijke vernieuwing. Ook houdt de VOB zich bezig met de certificering van de bibliotheken i.v.m. de kwaliteitszorg. Op dit moment vinden gesprekken plaats over de rol van VOB na 2007. Dan zal het Landelijk Procesbureau Bibliotheekvernieuwing opgeheven worden. Een deel van haar taken wordt dan overgeheveld naar de VOB.

2.3 Het creëren en behouden van bestuurlijk draagvlak door het bestuur

In de fusietrajecten tot regiobibliotheken is, zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau, zeer intensief contact geweest tussen gemeenten en provincies en bibliotheken.

Provincie

Het eindadvies van de Stuurgroep Modernisering Utrechts Bibliotheekwerk is bekrachtigd met een Statenbesluit. Binnen de provincie worden Provinciale Staten en de commissie Zorg, Cultuur en Welzijn (ZCW), vier keer per jaar geïnformeerd door middel van een voortgangsrapportage. Daarnaast is de gedeputeerde van Cultuur, Jan van Bergen, lid van de Landelijke Stuurgroep Bibliotheekvernieuwing.

Gemeenten

Vanuit het Actieprogramma Cultuurbereik is in februari 2006 een conferentie voor gemeenten georganiseerd ten behoeve van samenwerking tussen gemeenten onderling en tussen gemeenten en provincie Utrecht. Daarnaast is in het najaar van 2006 een apart overleg gestart tussen de provincie en de gemeenten met als doel om de samenwerking binnen de bibliotheekvernieuwing te bevorderen. In dit overleg wordt de uitwisseling van informatie gestimuleerd. Ook worden de rollen en taken van provincie (regisseur) en gemeenten (opdrachtgever) verhelderd, uitgewerkt en worden afspraken gemaakt. In de stuurgroep Modernisering Utrechts Bibliotheekwerk had de burgemeester van Wijk bij Duurstede (Dhr. Swillens) als voorzitter ook een zeer actieve rol. Deze burgemeester heeft nu een nieuwe rol als afgevaardigde namens de provincie in de raad van toezicht van de BiSC. Dhr. Dales (burgemeester van Breukelen) neemt deel aan de raad van toezicht van de BiSC, namens de voormalige PBCU.

2.4 Inbedding van bibliotheekvernieuwing in het provinciale beleid

De bibliotheekvernieuwing is onderdeel van het collegeprogramma van GS. De bibliotheekvernieuwing is organisatorisch ondergebracht bij de brede sector Cultuur, dienst MEC (maatschappij Economie en Cultuur). In 2006 en 2007 gaat vanuit de sector Cultuur de aandacht uit naar de structuurverandering, de vorming van regiobibliotheken, de verdere opbouw van de SUB en BiSC, en de inhoudelijke vernieuwing.

Vanuit het project Ureka!, onderdeel van het programma Agenda 2010, zijn sinds november 2006 de vernieuwingsimpulsen ICT, cultuurhuizen en het internetportaal Uit in Utrecht, ondergebracht bij de sector Cultuur. Er kunnen ook afspraken gemaakt worden met andere beleidsterreinen zoals beeldende kunst (kunstuitleen), cultuurbereik (actieprogramma cultuurbereik, cultuurconsulent), sociaal (sociale agenda, bijvoorbeeld kleine kernenbeleid), recreatie en toerisme en economische zaken (bijvoorbeeld breedband).

De ambtelijke inzet is nodig op niveau, strategisch beleidsadviseur, senior beleidsadviseur (3 dagen), projectleider cultuurhuizen (3 dagen) en ondersteunende medewerkers (5 dagen) vanuit de sector Cultuur.

Daarnaast is er inzet vanuit andere beleidsterreinen voor de integrale aanpak op niveau (senior)beleidsadviseur en inzet van de afdeling communicatie. Dit onder voorbehoud van de gevolgen van de reorganisatie van de provincie (structuurverandering) . Aanvullend kan er een capaciteitsvergroting nodig zijn bij eventuele overstijgende projecten.

2.5 Positionering bibliotheekvernieuwing in het gemeentelijk beleid

In najaar 2006 is er een overleg gestart tussen de provincie en gemeenten. Dit overleg heeft tot doel de gemeenten meer te betrekken bij de provinciale collectieve ontwikkelingen en de gemeenten waar nodig te ondersteunen bij het vormgeven van hun opdrachtgeversrol. Het eerste overleg begin november 2006 heeft duidelijk gemaakt dat gemeenten zoekende zijn om hun opdrachtgeversrol goed in te vullen. Hierbij is het van belang dat de gemeenten geïnformeerd worden over en betrokken zijn bij de provinciale collectieve ontwikkelingen. Heldere informatie en uitwisseling zijn daarbij functioneel. Hiertoe onder andere de nieuwe website worden gebruikt (zie hoofdstuk 4). In het komende jaar zal de provincie middels de bovengenoemde bijeenkomsten de gemeenten stimuleren en ondersteunen om de opdrachtgeversrol zinvol in te vullen. De regiobibliotheken en de SUB worden daar nauw bij betrokken. Ook de eerder genoemde vernieuwingsagenda's bieden hierbij houvast.

De vernieuwingsagenda's van de gemeenten geven inzicht in de prioriteiten die de gemeenten stellen. De vernieuwingsagenda's worden opgesteld in samenwerking tussen de gemeenten en de bibliotheken. Afgelopen jaar zijn de vernieuwingsagenda's voor het eerst ingediend, wat een voorwaarde was voor het aanvragen van de vernieuwingsgelden voor de regionale projecten. Voor december 2006 dienen de gemeenten en bibliotheken gezamenlijk een actualisering in van deze vernieuwingsagenda's ten behoeve van de projectaanvragen voor de vernieuwingsgelden van 2007.

Verschillende gemeenten investeren in de ontwikkeling van één of meerdere cultuurhuizen. Dit is een multifunctionele voorziening, die zowel private als publieke voorzieningen bundelt. Een voorwaarde hierbij is dat het cultuurhuis een bibliotheek bevat. In de provincie Utrecht wordt momenteel gewerkt aan de ontwikkeling van 21 cultuurhuizen, die worden ondersteund door de provincie Utrecht (op basis van een procesbijdrage en een investeringsbijdrage)

Hieronder wordt aandacht besteed aan de kern van de verschillende lokale vernieuwingsagenda's van de regio's.

Regio Utrecht (GBU)

De gemeentelijke bibliotheek Utrecht ontwikkelt zich tot een voorziening die alle Utrechtse burgers laagdrempelige toegang tot informatie, kennis en cultuur biedt. De belangrijkste aandachtspunten liggen daarbij op inburgering, maatschappelijke participatie en samenwerking.

De gemeente Utrecht investeert in de ontwikkeling van twee cultuurhuizen. In Utrecht Vleuterweide wordt gewerkt aan de nieuwbouw van een cultuurcampus en in Utrecht Wijk West wordt een oude fabriek omgebouwd tot een cultuurhuis.

Regio Angstel, Vecht en Venen (AVV)

In de regio Angstel, Vecht en Venen is het bibliotheekbeleid gericht op de ontwikkeling van de bibliotheek als laagdrempelige basisvoorziening met een goede geografische spreiding. Daarnaast ligt de nadruk op samenwerking met het onderwijs en sociaal-culturele voorzieningen en de afstemming tussen de activiteiten van Kunst Centraal en de bibliotheken.

In de regio AVV wordt ingezet op de ontwikkeling van drie cultuurhuizen (Abcoude, Breukelen en de Ronde Venen), die gericht zijn op de thema's zorg, cultuur en educatie.

Regio Utrecht Midden

De gemeenten in de regio Utrecht Midden stelt verschillende doelen in relatie tot de bibliotheek. In eerste instantie is het beleid gericht op de vernieuwing, versterking en verbreding van de verschillende functies van de bibliotheek (informatie, educatie, cultuur en ontmoeting). Daarbij wordt belang gehecht aan de samenwerking met culturele en maatschappelijke organisaties en het ondersteunen van specifieke doelgroepen, zoals jeugd, multiculturele bevolkingsgroepen en senioren.

In de gemeenten De Bilt en Bunnik worden drie cultuurhuizen ontwikkeld, waarvan één in De Bilt en twee in Bunnik, die voornamelijk gericht zijn op cultuur en onderwijs.

Regio Lek & IJssel

In de regio Lek & IJssel wordt gewerkt aan de opstelling van een gezamenlijk bibliotheekbeleid voor alle betrokken gemeenten, waarbij regionaal wordt ingezet. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn: personeelinnovatie, selfservice, digitale bibliotheek, huisvesting en herinrichting, en het vormen van een vraaggerichte collectie.

In de regio Lek & IJssel worden er drie cultuurhuizen gebouwd (Houten, IJsselstein en Lopik). De nadruk ligt bij deze cultuurhuizen vooral op het gebied van zorg en cultuur.

Regio Eemland

De gemeenten in de regio Eemland richten het beleid met name op de bundeling van verspreide culturele functies en de samenwerking met instellingen op het culturele-, maatschappelijke- en welzijnsvlak.

In de regio Eemland wordt gewerkt aan de oprichting van twee cultuurhuizen in Amersfoort en Leusden, waarin wordt samengewerkt met diverse culturele en maatschappelijke instellingen.

Regio Zuid Oost Utrecht (Z-O-U-T)

In de regio Zuid Oost Utrecht stellen de gemeenten het doel dat de bibliotheek een laagdrempelige instelling is met deskundige begeleiding, waar de bibliotheekcollectie voor alle burgers beschikbaar is. Hierbij moeten tevens netwerken worden opgebouwd met educatieve, culturele, recreatieve en sociaal-culturele instellingen.

In de regio Zuid Oost Utrecht worden vijf cultuurhuizen ontwikkeld (Amerongen, Doorn, Leersum, Rhenen en Wijk bij Duurstede). De eerder genoemde thema's staan daarbij centraal in de keuze voor samenwerking binnen het cultuurhuis.

Regio Utrecht Zuid West

Het gemeentelijk beleid in de regio Utrecht Zuid West is gericht op het vergroten van de sociale cohesie en de sociale infrastructuur. De bibliotheek moet dienen als een professionele basisvoorziening voor alle inwoners, waarbij wordt samengewerkt in lokale culturele en educatieve netwerken.

In twee gemeenten worden drie cultuurhuizen ontwikkeld, waarvan één in Montfoort en twee in Woerden. Naast samenwerking met diverse culturele en educatieve instellingen neemt het thema zorg een belangrijke plek in bij de cultuurhuizen in de regio Utrecht Zuid West.

2.6 Verwerking van de resultaten uit de monitor bibliotheekvernieuwing 2006

De provincie heeft kennis genomen van de door het Rijk uitgevoerde landelijke monitor 2006 'Inhoudelijke vernieuwing in de praktijk' en daarmee een beeld gevormd van de situatie in Utrecht. Ook is gekeken hoe Utrecht zich in de bibliotheekvernieuwing verhoudt tot andere provincies. Gebleken is dat de bibliotheekvernieuwing in Utrecht zich gemiddeld tot goed ontwikkelt. Gekeken is naar de sterke en zwakke punten van de provincie Utrecht. De sterke punten liggen bij 'horizontale samenwerking' en 'bejegening en klantvriendelijkheid'. Zwakkere punten zijn 'specifieke informatie via folders' en 'een leven lang leren'. De laatste komt tot uiting in het

cursusaanbod en cursus- en studieruimte. In 2007 zal in overleg met de SUB onderzocht worden of er naast de lopende vernieuwing en kwaliteitsverbetering nog extra aandacht besteed moet worden aan de verbetering van de zwakkere punten.

2.7 Tijdschema voor besluitvorming

De besluitvorming van gemeenten ten behoeve van de vernieuwingsagenda verschilt per regio. De vernieuwingsagenda's zijn voor 1 december 2006 ingediend. Voor een aantal vernieuwingsagenda's zal nog formele besluitvorming in de raad of in het college van B&W moeten plaatsvinden na 1 december 2006.

De actualisering Marsrouteplan 2007 is per 19 december 2006 vastgesteld door GS, en wordt door GS op 15 januari 2007 ter informatie aangeboden aan de commissie ZCW (Zorg, Cultuur en Welzijn). In 2007 verwachten we besluitvorming over de provinciale netwerkvorming.

2.8 Stelselvorming in uitvoering

2.8.1 Regiovorming

A. Beoogde resultaten 2006

- 1) Bij alle 7 bibliotheken is de juridische en inhoudelijke fusie of beoogde formele samenwerking een feit.

Criteria voor een regiobibliotheek

Hierbij zijn de volgende criteria vastgesteld. Deze zijn gebaseerd op de landelijke en provinciale uitgangspunten (ontwerpfase PvdA Twynstra en Gudde).

- 360-graden methodiek
- minimaal 100.000 inwoners of minimaal drie gemeenten (regiofunctie, zelfstandig, krachtig, ondernemend, brede maatschappelijke oriëntatie, maximale kostenreductie, kwaliteitsslag)

- 2) Veenendaal, Renswoude, Baarn en Nieuwegein sluiten voor 1 juli 2007 aan bij één van de 7 regiobibliotheken.

B. Behaalde resultaten 2006

Per 1 januari 2007 zijn 6 van de zeven regiobibliotheken gevormd (zie ook bijlage: stand van zaken regiovorming). Te weten:

- **Stad Utrecht** (onveranderd) vanaf 1 januari 2005 een regionale bibliotheek

- **Angstel, Vecht en Venen** (De Ronde Venen, Maarssen, Breukelen, Abcoude, Loenen) is gefuseerd sinds 22 juni 2005
- **Utrecht Zuid West** (Montfoort, Oudewater, Woerden) is gefuseerd sinds 22 december 2005
- **Lek en IJssel** (Vianen, Houten, IJsselstein, Lopik) is gefuseerd sinds 19 december 2005
- **Midden Utrecht** (Zeist en Bunnik, De Bilt, Soest), per 1 december zal de coöperatie juridisch en inhoudelijk een feit zijn. Bunnik zal formeel per 1 juli 2007 fuseren met de Zeister bibliotheek.
- **Z.O.U.T. Zuid Oost UTrecht** (Wijk bij Duurstede, Rhenen, Renswoude, Maarn, Amerongen, Leersum, Driebergen-Rijsenburg, Doorn) is gefuseerd per 30 juni 2006.
- **Eemland** (Amersfoort, Leusden, Woudenberg, Bunschoten). De verwachting is dat vóór 1 januari 2007 instemming bereikt wordt over het gezamenlijke bedrijfsplan.

Renswoude heeft zich, zoals hierboven aangegeven, per 30 juni 2006 aangesloten bij bibliotheek Z.O.U.T (Zuid Oost UTrecht).

Over de bibliotheken in Baarn, Veenendaal en Nieuwegein heeft nog geen besluitvorming plaats gevonden. De provincie Utrecht heeft diverse bestuurlijke en ambtelijke overleggen gevoerd om de aansluiting van de bibliotheken in Veenendaal, Baarn en Nieuwegein te stimuleren. Binnen de geldende kaders zijn reële eisen gesteld om de regiovorming te stimuleren. Om in aanmerking te komen voor rijks- en provinciale middelen wordt de volgende eis gesteld. Uiterlijk 1 maart 2007 ligt er een intentieverklaring met een uitgewerkt stappenplan om te komen tot een niet vrijblijvend samenwerkingsverband met een aangrenzende gemeente (volgens de 360-graden) methode.

Momenteel neemt de gemeente Nieuwegein het initiatief om het gesprek met de gemeenten van de regiobibliotheek Lek& IJssel te openen om de mogelijkheden tot samenwerking weer te gaan bekijken. Veenendaal is aan het onderzoeken hoe ze de komende tijd vorm gaan geven aan stappen om tot samenwerking te kunnen komen. In Baarn wordt voor het eind van 2006 een college standpunt vastgesteld over de toekomst van de bibliotheek Baarn.

Daarnaast hebben Baarn, Veenendaal en Nieuwegein een samenwerkingsverband en kopen gezamenlijk de ICT-dienstverlening in. Dit is zo geregeld dat de ICT-voorziening in de toekomst aangesloten kan worden bij de ICT van de SUB.

De middelen die voor eerder genoemde beoogde resultaten worden ingezet zijn de herstructureringsmiddelen van het Rijk. In 2006 is tot nu toe € 293.924 verleend. Deze middelen worden ingezet om de fusies of andere beoogde rechtsvorm en de implementatie vervolgens te

realiseren. De controle hierop vindt plaats door tussenrapportages en controle van de bijbehorende financiële verantwoording.

Daarnaast is afgesproken met de SUB en de gemeenten dat de resterende middelen ingezet worden volgens de € 0,82 regeling. Dit betekent dat deze gelden beschikbaar komen voor gemeenten met minder dan 30.000 inwoners vòòr 1 december 2003, die deelnemen aan een regiobibliotheek. Per inwoner (peildatum 1 december 2003) komt dan € 0,82 beschikbaar voor deze gemeenten. De aanvraag hiervoor kan door de regiobibliotheek of door de gemeente bij de provincie gedaan worden. Wel dienen beide partijen hiermee formeel akkoord te zijn. Naast de uitkering van de € 0,82 is er nog een bedrag beschikbaar. Dit blijft tot 1 maart 2007 beschikbaar voor Eemland, Baarn, Veenendaal en Nieuwegein. Op 1 maart 2007 wordt bekeken welke middelen er dan overblijven. Deze worden dan ingezet voor vernieuwing, een nog nader te bepalen doel.

C. Beoogde resultaten 2007

- 1) Vóór 1 januari 2007 is in regio Eemland (Amersfoort, Leusden, Woudenberg, Bunschoten instemming bereikt over het gezamenlijke bedrijfsplan. Vóór 1 juli 2007 is de fusie een feit.
- 2) Per 1 december 2006 is de coöperatie Midden Utrecht (Zeist en Bunnik, De Bilt, Soest) juridisch en inhoudelijk een feit.
- 3) Per 1 juli 2007 fuseert Bunnik met de Zeister bibliotheek (regio Utrecht Midden).
- 4) Vóór 1 maart 2007 ligt er van de bibliotheken en gemeenten Baarn, Veenendaal en Nieuwegein een intentieverklaring met een stappenplan om vóór 1 januari 2009 tot een niet vrijblijvend samenwerkingsverband te komen met een bibliotheek aangrenzend aan de gemeente (360-graden methode). In dit stappenplan wordt aangegeven op welk moment welke samenwerkingsafspraken (P&O, kwaliteit, organisatie, inhoudelijke vernieuwing etc.) gerealiseerd zijn.

D. Plan van aanpak

Door ambtelijk contact, bestuurlijke druk, informatie en stimulering binnen het veld (door de SUB) en het beschikbaar stellen van rijksmiddelen voor bemiddeling, worden de beoogde resultaten gestimuleerd.

Naar verwachting zullen de coöperatie van Utrecht Midden en de fusie van Eemland doorgaan. De aansluiting van Baarn, Veenendaal en Nieuwegein bij hun eigen regio vereist een helder standpunt van de gemeenten en een serieuze poging om tot samenwerking te komen.

De provincie zal op de eerste plaats ambtelijk contact houden en zo nodig bestuurlijke druk uitoefenen. Ook geldt natuurlijk de financiële prikkel dat deze gemeenten en bibliotheken geen recht hebben op rijksvernieuwingsmiddelen (€1,00 per inwoner in 2007) en provinciale middelen (1 miljoen jaarlijks).

2.8.2 Omvorming PBCU naar BiSC

A. Beoogde resultaten 2006 (en 2007)

- 1) Omvorming PBCU naar BiSC
- 2) Verdere opbouw BiSC

In 2006 zal onder leiding van een interim-directeur de omvorming van de PBCU naar de BiSC plaatsvinden. De ICT afdeling zal als eerste opgezet worden. Daarna zullen de andere onderdelen volgen. De ICT afdeling van de GBU zal ondergebracht worden bij deze nieuwe afdeling.

B. Behaalde resultaten in 2006

Er is een interim-directeur aangesteld voor de nieuwe serviceorganisatie (BiSC). Daarnaast is een nieuwe raad van toezicht gevormd, die uit zes personen bestaat. Er zijn twee SUB-leden, een voorzitter benoemd door de SUB, één lid benoemd door de provincie en twee leden benoemd door de PBCU. Uiteindelijk is gekozen om geen nieuwe stichting, naast de PBCU te maken, maar de PBCU om te vormen tot BiSC. Per 29 augustus 2006 is de omvorming van PBCU naar BiSC juridisch een feit. Dit betekent dat de statuten zijn gewijzigd, er formeel een nieuwe naam is, er een nieuwe Raad van Toezicht is. Hiertoe is nauw overleg gevoerd met de Raad van Toezicht van de BiSC en de Raad van Toezicht van de PBCU. (Zie ook bijlage 2: Voortgangsrapportage transformatie PBCU naar BiSC)

In 2006 en 2007 staan drie grote onderwerpen centraal. Ten eerste, de besluitvorming over de rol en positie van het dienstenpakket van de BiSC. Op 24 augustus 2006 zijn duidelijke keuzes gemaakt met betrekking tot de stelseltaken (ICT, transport, faciliteren projectontwikkeling en bibliobus). Besloten is dat de BiSC gepositioneerd wordt als de dienstverlener voor diensten die het netwerk ondersteunen, dit betreft ICT, transport en projectbureau. Voor de bibliobus wordt gezocht naar de mogelijkheid van subsidiering vanuit een andere bron, omdat nog slechts twee regiobibliotheken van deze dienst gebruik maken. Daarnaast wordt besloten dat de BiSC de preferred supplier is voor diensten die de bedrijfsvoering voor bibliotheken in algemene zin ondersteunen, dit wil zeggen dat de BiSC bij vernieuwing van contracten altijd de kans krijgt een goed voorstel te doen. Ten tweede, de opbouw van de ICT organisatie binnen de BiSC, hiertoe worden ICT medewerkers van de Gemeentelijke Bibliotheek Utrecht (GBU) en bibliotheek Amersfoort geïntegreerd met de voormalig ICT afdeling van de PBCU. De verwachting is dat per 1 januari 2007 alle ICT medewerkers in hun nieuwe rol als eenheid kunnen starten. Ten derde, de

implementatie van het provinciale bibliotheekstelsel BICAT. Alle bibliotheken zullen achtereenvolgens op het nieuwe stelsel overstappen. De verwachting is dat dit project in oktober 2007 wordt afgerond. (zie bijlage 2: Voortgangsrapportage transformatie PBCU naar BiSC)

Het Sociaal plan voor de Modernisering van het Utrechtse bibliotheeknetwerk is op 29 november 2005 ondertekend door alle partijen, uitgezonderd Amersfoort, Nieuwegein, Soest en Baarn. Voor de stadsbibliotheek GBU geldt in dit proces het eigen Sociaal Statuut van de stad Utrecht. Amersfoort heeft inmiddels op 10 juli 2006 alsnog formeel ingestemd.

De bedoeling was ook dat de provincie het budgethouderschap voor de BiSC over zou dragen aan de SUB. Gebleken is dat er nog een aantal juridische en financiële kwesties zijn die verhinderen dat dit budgethouderschap al overgedragen kan worden.

C. Beoogde resultaten 2007

- 1) Per 1 januari 2008 is de verdere reorganisatie van de BiSC gereed.
- 2) Per 1 november 2007 is de implementatie van het provinciale bibliotheekstelsel BICAT gereed.
- 3) Per 1 april 2007 is volledige helderheid over de gesubsidieerde diensten van de BiSC en de tariefstelling. Ook wordt een passende oplossing voor de Bibliobus gevonden.
- 4) In 2007 wordt toegewerkt naar de overdracht van het budgethouderschap voor de diensten van de BiSC, van de provincie aan de SUB.

D. Plan van aanpak

Binnen de regiegroep (provincie en DB SUB) zal de reorganisatie en de implementatie van BICAT, de vaststelling van de diensten (beoogd resultaat 1, 2 en 3) gemonitord worden. In de Raad van Toezicht van de BiSC nemen twee leden van de SUB deel en de voorzitter is benoemd door de SUB. Daarnaast neemt de Burgemeester van Wijk bij Duurstede deel namens de provincie. Via dat kanaal wordt op de reorganisatie toegezien. Ambtelijk zal er ook direct contact zijn over de begroting en het jaarplan en over mogelijk extra benodigde middelen voor frictiekosten, die al gereserveerd zijn.

Voor het bereiken van resultaat 4 zal binnen provincie een juridisch/financieel advies uitgewerkt worden. Hieruit zullen stappen volgen die binnen het netwerk aangepast moeten worden. De verwachting is dat dit niet eerder dan 1 januari 2008 gereed kan zijn

2.8.3 Opbouw SUB

A. Beoogde resultaten 2006 (en 2007)

De SUB zal in 2006 en 2007 toewerken naar de leidende rol in het netwerk. De gezamenlijke bibliotheken zullen in overleg met de provincie Utrecht gaan bepalen welke activiteiten/ projecten ze samen op kunnen pakken ten behoeve van de regionale bibliotheken in de provincie Utrecht. Hierbij gaat het om kwaliteitsverbetering, meer efficiëntie en effectiviteit en inhoudelijke vernieuwing. De bibliotheken zullen op basis van een jaarlijks productprogramma afspraken maken met de provincie over prestatie-indicatoren. Ook zal de SUB zelf als organisatievorm worden versterkt.

B. Behaald resultaat 2006

Nadat de Samenwerkende Utrechtse Bibliotheken (SUB) eind 2005 formeel een stichting is geworden, is hard gewerkt aan de versterking van de SUB. De deelnemende regiobibliotheken vormen de basis van de SUB. De verdere vorming en opbouw van deze regiobibliotheken (zie bijlage stand van zaken regiovorming) versterkt daarmee de SUB. Ook het feit dat er een inhoudelijk vernieuwingsprogramma opgesteld moest worden en dat de regionale projecten op elkaar afgestemd dienden te worden heeft het netwerk versterkt. In 2007 heeft de SUB voor het vernieuwingsbudget een budgethoudende rol gekregen. De budgethoudende rol voor de diensten van de BiSC zal per 1 januari 2007 niet gerealiseerd zijn. In 2007 wordt deze omvorming verder uitgewerkt op juridisch, financieel en inhoudelijk gebied.

Ook de regiegroep met de provincie heeft gestalte gekregen. Maandelijks is er overleg in deze context geweest. Dit is een goede vorm gebleken.

C. Beoogde resultaten 2006 – 2007

- 1) De SUB is een sterke organisatie die de rol van vraagstuurder en budgethouder adequaat kan uitvoeren.
- 2) In 2007 wordt onderzocht hoe het budgethouderschap voor de diensten van de BiSC overgedragen kan worden aan de SUB.

D. Plan van aanpak

Binnen de regiegroep wordt verder vorm gegeven aan het nieuwe model en worden de benodigde verbeteringen besproken. Zo nodig worden knelpunten voorgelegd aan de politiek. Er wordt gewerkt aan een organisatiedocument om posities, taken, rollen en verantwoordelijkheden te verhelderen. Hiermee in samenhang zal voor het bereiken van resultaat 4 binnen provincie een juridisch/financieel advies uitgewerkt worden. Hieruit zullen stappen volgen, die binnen het netwerk aangepast moeten worden. De verwachting is dat dit niet eerder dan 1 januari 2008 gereed kan zijn

2.9 Evaluatie

Voor 2006 stond een onderzoek gepland gericht op het in beeld krijgen van de kritische succesfactoren voor inhoudelijke vernieuwing. In overleg is besloten dit onderzoek voorlopig niet plaats te laten vinden omdat de herstructurering en de netwerkvorming nog zo in beweging is. Ook biedt de landelijke monitor 2006 houvast voor de Utrechtse situatie voor wat betreft de inhoudelijke vernieuwing. De verwachting is dat pas na 2007 een dergelijk onderzoek wenselijk kan worden.

3. Inhoudelijke vernieuwing

Afgelopen jaar is volop ingezet op de inhoudelijke vernieuwing, waarbij meer invulling is gegeven aan de programmalijnen die zijn afgeleid uit het Koepelconvenant Herstructurering Openbaar Bibliotheekwerk (2001) en de Aanvulling op het Koepelconvenant (2004). De beoogde plannen, genoemd in het Marsrouteplan 2006-2007, zijn voor een deel al gerealiseerd.

In het kader van de inhoudelijke vernieuwing wordt onderscheid gemaakt tussen provinciale en regionale vernieuwingsprojecten. De provinciale vernieuwingsprojecten zijn onderdeel van het provinciale projectprogramma dat door de Stichting Samenwerkende Utrechtse Bibliotheken (SUB) in overleg met de provincie wordt ingevuld op basis van de landelijke ontwikkelingen, de vraag van de regiobibliotheken en de vraag van de burger. De projecten die hieronder vallen worden provinciebreed uitgerold, dat wil zeggen dat alle regiobibliotheken aan deze projecten deelnemen. Deze projecten worden betaald uit provinciale middelen.

Daarnaast hebben de regiobibliotheken (i.o.), in samenwerking met de betrokken gemeenten, afgelopen jaar regionale vernieuwingsprojecten ingediend die aansluiten bij de vernieuwingsagenda van de betreffende regio. Deze projecten worden bekostigd vanuit de rijksmiddelen.

In de volgende paragrafen worden de verschillende provinciale en regionale vernieuwingsprojecten toegelicht.

3.1 Provinciale vernieuwingsprojecten

De provinciale vernieuwingsprojecten worden gerangschikt onder de verschillende programmalijnen. Voor de invulling van de programmalijnen is voor 2006 en 2007 een subsidie verleend aan de SUB. Hiervoor stelt de provincie jaarlijks 1 miljoen euro ter beschikking op grond van het coalitieakkoord uit 2003. De provincie bewaakt de voortgang en kwaliteit door de resultaten te monitoren (bijvoorbeeld met afspraken over prestatie-indicatoren en tussenrapportages).

Om eind 2007 te kunnen vaststellen dat de gebruikers zichtbare verbeteringen ervaren als resultaat van het vernieuwingsproces, heeft de Landelijke Stuurgroep Bibliotheken een prioriteitenagenda opgesteld. De prioriteitenagenda heeft deels een overlap met de invulling van de verschillende programmalijnen en wordt daarom in de bijlage toegelicht. Aangegeven wordt hoe in de provincie invulling wordt gegeven aan deze prioriteiten.

Hieronder volgt de invulling van de verschillende programmalijnen. Per programmalijn wordt aangegeven welke resultaten er in 2007 behaald moeten worden, deze stukken staan cursief omdat het gaat om de letterlijke tekst zoals deze landelijk is vastgesteld. Vervolgens wordt vermeld welke specifieke projecten zijn ingezet om de resultaten te behalen.

3.1.1 Programmalijn 1: ICT en infrastructuur

Resultaten in 2007

- *Gebruikmakend van nieuwe media en communicatiemogelijkheden is een goed op elkaar afgestemd lokaal, regionaal en landelijk aanbod aan nieuwe of vernieuwde digitale diensten tot stand gebracht.*
- *Dit aanbod kent een landelijke aansturing (bibliotheek.nl) ten einde de diensten binnen een krachtig netwerk tegen zo laag mogelijke kosten tot stand te brengen en een gestroomlijnd aanbod te creëren.*
- *De landelijke portal 'bibliotheek.nl' moet eind 2007 zodanig zijn ontwikkeld dat deze - blijkens een monitoring - door bibliotheken en een aanzienlijk deel van de burgers wordt gebruikt.*

De landelijke portal 'bibliotheek.nl' wordt ontwikkeld en aangestuurd door de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB). Naast de landelijke ontwikkeling en aansturing van een aantal ICT diensten, wordt er ook aanbod door de SUB zelf ontwikkeld. Hiervoor zijn de volgende projecten opgenomen in het projectprogramma van de SUB.

➤ Provinciaal collectioneren

Als onderdeel van het landelijk collectiebeleid, zoals geformuleerd door de VOB, moet elke inwoner van de provincie Utrecht - ongeacht de woonplaats - beschikking hebben over een zo volledig mogelijke collectie (zowel in gedrukte vorm als digitaal). Het doel van dit project is om bindende afspraken te maken over het gezamenlijke collectiebeleid van de leden van de SUB. Nu de uitrol van BICAT (gezamenlijk automatiseringsnetwerk) is gestart, wordt er een projectgroep ingesteld die de plannen gaat uitwerken tot een plan van aanpak voor het Utrechts collectieplan. Eind 2007 zal het provinciaal collectieplan gereed zijn, waarin wordt beschreven hoe en waarom bibliotheken op provinciaal niveau samenwerken op het gebied van collectiebeleid. Daarnaast wordt er inhoud gegeven aan de samenwerking tussen de bibliotheken in de provincie. Het plan formuleert dus ambities, kaders, actoren, processen en middelen.

➤ Schoolbieb

De Schoolbieb vormt een onderdeel van bibliotheek.nl en is daarmee nauw verwant aan Al@din (landelijk dekkend inlichtingennetwerk). De Schoolbieb is ontwikkeld in het kader van 'een leven lang leren', waarbij het beschikbaar komen van digitale content voor alle onderwijsdoelgroepen

centraal staat. De doelstelling is om online informatie en diensten van de Openbare Bibliotheken voor de diverse groepen in het onderwijs gestructureerd en aantrekkelijk aanbieden op het web, zodanig dat deze zowel thuis als op school goed in de onderwijsprocessen kunnen worden toegepast. Afgelopen jaar zijn er twee provinciale bijeenkomsten gehouden en is er tevens een praktische bijeenkomst georganiseerd gericht op de educatieve bibliothecarissen van de bibliotheken. Inmiddels is het redactieteam gevormd bestaande uit twee redactieleden en een coördinerende eindredacteur. Ook zijn er al enkele dossiers op de site gepubliceerd. Door middel van een promotiecampagne in maart 2006 hebben ca. 30.000 VMBO-scholieren kennis gemaakt met de website. In 2007 worden de werkzaamheden voortgezet en wordt het aantal dossiers op de website uitgebreid. Daarnaast staan er in 2007 twee promotiecampagnes gepland, die gericht zijn op HAVO en VWO-scholieren, en het primair onderwijs.

➤ Al@din

Al@din is een landelijk dekkend inlichtingennetwerk. Via deze internetdienst levert de bibliotheek informatie op maat, als antwoord op de vraag van een klant. Vanaf juli 2006 zijn alle zeven regio's in de provincie verantwoordelijk voor het afhandelen van de vragen die in hun eigen postcodegebied gesteld worden op InformatieService-niveau. De medewerkers in de regio's zijn getraind door de servicemanagers om de vragen te beantwoorden in het vragenafhandelingsysteem QuestionPoint. De uitrol is volledig voor bibliotheken die bijdragen aan de uitvoering van Al@din.

➤ Implementatie BICAT

De implementatie van een gezamenlijk automatiseringsnetwerk zal een belangrijke bijdrage leveren aan de totstandkoming en ontwikkeling van het provinciale bibliotheekwerk. Afgelopen jaar heeft de provinciebrede implementatie van het automatiseringsnetwerk BICAT meer vorm gekregen. Begin oktober 2006 ging de Gemeentebibliotheek Utrecht als eerste over naar het nieuwe provinciale automatiseringsnetwerk. Het komende jaar zullen de overige regiobibliotheken (i.o.) volgen. De uitrol van BICAT is een voorwaarde om te komen tot intensievere samenwerking, omdat het veel mogelijkheden creëert op het gebied van centraal collectioneren, een gezamenlijke bibliotheekkaart, leenverkeer tussen bibliotheken, etcetera.

➤ De nationale bibliotheekkaart

In de provincie wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een bibliotheekkaart die het voor de klanten mogelijk maakt om eenvoudiger boeken en ander bibliotheekmateriaal te lenen en in te leveren (selfservice). Op deze manier wordt de samenwerking tussen de bibliotheken in de provincie gestimuleerd en wordt het voor de klanten gemakkelijker om van de diensten van alle openbare bibliotheken in de provincie gebruik te maken (zowel vanuit huis als op andere plaatsen). De eerste stappen in dit project zijn gezet in januari 2006. De nationale bibliotheekkaart zal in 2007 bij

alle regiobibliotheken (i.o.) worden ingevoerd, onder de voorwaarde dat de bibliotheek is overgegaan op BICAT.

➤ De G!ds

De G!ds is een database waarin de bibliotheken verschillende gegevens van diverse soorten instellingen en bedrijven kunnen verzamelen, ten einde (digitale) informatie te ontsluiten voor de burger. Elke regiobibliotheek (i.o.) ontwikkeld op korte termijn een specifiek en doelgericht informatiepunt op een nog nader te kiezen terrein. Hierbij kan gedacht worden aan: cultuurinformatie, historische informatie, gezondheidsinformatie, WMO, jeugd e.d. De informatiepunten kunnen uitsluitend digitaal zijn, maar kunnen ook gecombineerd worden met een informatiezuil of –loket in de bibliotheek. De G!ds vormt tevens de onderliggende techniek voor een provinciale cultuurdatabase welke onderdeel vormt van het project 'Uit in Utrecht', in samenhang met de cultuurconsulenten en een internetportaal.

In het kader van de programmalijn ICT en infrastructuur is de serviceorganisatie (BiSC) bezig met de ontwikkeling van een provinciaal netwerk dat kan worden gebruikt voor transport en logistiek om de voorgenomen uitwisseling van de collecties mogelijk te maken. Daarnaast biedt de BiSC ook systeemsupport voor de zelfbediening binnen regionale bibliotheken.

3.1.2 Programmalijn 2: Inhoudelijk bibliotheekbeleid

Resultaten in 2007:

- *De kerntaken (informatieve, culturele, educatieve en maatschappelijke functie) zijn, conform de Richtlijnen vernieuwd en verbreed, waarbij de gemeente het financiële kader bepaalt, rekening houdend met de eigen subsidie en extra middelen voor de vernieuwing.*
- *Gemeenten en bibliotheken hebben weloverwogen keuzes gemaakt voor vernieuwingsactiviteiten op de diverse thema's op basis van een lokaal vastgestelde agenda.*
- *Bibliotheken zijn wendbare organisaties geworden die kansen zien en benutten.*

Om deze resultaten te bereiken zijn de hieronder beschreven provinciale projecten ingezet. Ook wordt er meer invulling gegeven aan het inhoudelijke bibliotheekbeleid door de regionale projecten (zie paragraaf 3.2).

➤ Dienstverlening Senioren

Met het project '55-plus naar de bibliotheek' is bekeken hoe het aantal bibliotheekgebruikers onder de senioren verhoogd kan worden. In mei 2006 heeft de projectgroep een activiteitenplan opgeleverd, waarin activiteiten zijn voorgesteld gericht op het verbeteren van de communicatie

met de senioren. Omdat de meeste regio's druk zijn met andere projecten en prioriteiten heeft de SUB besloten de collectieve uitvoering van dit project op dit moment niet op te pakken. De regio's zijn wel vrij om individueel met (onderdelen van) het activiteitenplan aan de slag te gaan. Daartoe wordt in het najaar van 2007 een informatieve bijeenkomst voor bibliotheekmedewerkers georganiseerd. Daarna zal nog worden onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor gezamenlijke voortgang in dit project.

➤ **WSF (Wetenschappelijke Steun Functie)**

WSF staat voor Wetenschappelijke Steun Functie. Deze functie is een openbare bibliotheekvoorziening op hbo/wetenschappelijk niveau, welke wordt uitgevoerd door een aantal grote openbare bibliotheken voor alle bibliotheken en hun klanten in de regio. De WSF zorgt ervoor dat de burger via alle openbare bibliotheken van Nederland toegang heeft tot wetenschappelijke informatie. In de komende periode zal een discussie worden gevoerd in het kader van provinciaal collectioneren en het inrichten van zwaartepuntbibliotheken.

➤ **Cultuurinformatiepunten**

De cultuurinformatiepunten vormen onderdeel van het programma 'Netwerk Cultuurinformatie Utrecht'. Met dit programma wordt een koppeling gelegd tussen de G!ds, Cultuurinformatiepunten en de ontwikkeling van een internetportaal.

➤ **Cultuurhuizen**

In 2005 en 2006 stelt de provincie vanuit het project Ureka! van het provinciale projectprogramma 2010 een bedrag van 2,5 miljoen euro beschikbaar voor de ontwikkeling van cultuurhuizen. Momenteel worden er in de provincie 21 cultuurhuizen ontwikkeld, waarvan er 15 begeleid worden door de PBCU (Provinciale Bibliotheek Centrale Utrecht). Het traject loopt af op 1 februari 2007, dit is dan ook de laatste kans om een aanvraag in te dienen voor een investeringsbijdrage (er worden dan maximaal 10 aanvragen gehonoreerd).

3.1.3 Programmalijn 3: Professionalisering

Resultaat in 2007:

- *Het bibliotheekpersoneel en -management zijn over de volle breedte van de branche voldoende gekwalificeerd om de inhoudelijke vernieuwing te kunnen realiseren.*

In 2005 en 2006 is het plan 'Teneinde de burgers te dienen' uitgevoerd, een provinciaal plan voor deskundigheidsbevordering. Hierin is vastgelegd aan welke aspecten op provinciaal niveau prioriteiten worden gesteld. Klantgericht werken, projectmanagement en versterking van het

management zijn speerpunten. In 2007 moet nog gekeken worden of er nog verdere activiteiten plaats moeten vinden.

Bij de uitwerking van de prioriteitenagenda (zie bijlagen) wordt verder ingegaan op de professionalisering.

3.1.4 Programmalijn 4: Kwaliteitszorg en benchmark

Resultaat in 2007:

- *Alle basisbibliotheken zijn gecertificeerd en hanteren het INK-model voor kwaliteitszorg.*
- *Bij alle bibliotheken zijn gebruikersonderzoek en evaluatie regulier onderdeel van de werkprocessen.*
- *Benchmarking is daarbij vanzelfsprekend om prestaties van bibliotheken onderling te kunnen vergelijken.*

In de provincie Utrecht geldt dat er diverse regiobibliotheken nog in oprichting zijn, of recentelijk zijn gevormd. In het kader van de hierboven geformuleerde resultaten is het belangrijk dat er sprake is van een stabiel netwerk. Aangezien de benodigde instrumenten in de provincie nog onvoldoende zijn ontwikkeld, wordt het resultaat van deze programmalijn nog niet voorzien in 2007. Waar mogelijk wordt wel aansluiting gezocht bij landelijke ontwikkelingen, echter wel op basis van een realistisch tijdschema voor uitvoering.

Bij de uitwerking van de prioriteitenagenda (zie bijlagen) wordt verder ingegaan op de kwaliteitszorg en benchmarking.

3.1.5 Programmalijn 5: Horizontale samenwerking

Resultaten in 2007:

Gemeenten en bibliotheken hebben weloverwogen keuzes gemaakt voor verbredingsactiviteiten en positionering van de bibliotheek als partner in relevante beleidsprioriteiten op basis van een lokaal vastgestelde agenda. De provinciale en landelijke netwerkstructuur en de daarin participerende organisaties bieden hiervoor adequate ondersteuning. Verder zijn resultaten van programma's als Bibliotheken en Grote Steden, Bibliotheken en Vitaal Platteland, Casanova en andere onderwijsprojecten ingebed in de sector en opgenomen in overheidsbeleid. Op elk bestuurlijk niveau (lokaal, provinciaal en landelijk) worden bibliotheken voorts gezien als instrument van integraal beleid. Kortom, bibliotheken zijn wendbare organisaties geworden die kansen zien en benutten. De Stuurgroep draagt zorg voor de opzet en uitvoering van de

programma's, met als doel het integreren van de resultaten in gemeentelijk, provinciaal en landelijk overheidsbeleid en in de stelseltaken van de VOB.

Een breed project binnen de context van horizontale samenwerking is het eerder genoemde programma 'Netwerk Cultuurinformatie Utrecht' waarbij een koppeling wordt gemaakt tussen de G!ds, Cultuurinformatiepunten en een internetportaal. Dit programma wordt toegelicht in de uitwerking van de prioriteitenagenda (zie bijlagen).

Andere voorbeelden binnen dit kader zijn de cultuurhuizen (multifunctionele voorzieningen, waarin zowel private als publieke voorzieningen gebundeld zijn) en de samenwerking met ROC's (Regionaal Opleidingen Centrum).

Ook is de horizontale samenwerking terug te vinden in volgende paragraaf over de verschillende regionale projecten, waarbij samenwerking wordt gezocht met diverse instanties op verschillende beleidsterreinen.

3.2 Regionale vernieuwingsprojecten

In 2006 hebben de regiobibliotheken (i.o.) in samenwerking met de betrokken gemeenten een lokale vernieuwingsagenda opgesteld. Hierin is het beleid van de gemeenten en de regiobibliotheek vastgelegd. Op basis van de lokale vernieuwingsagenda hebben de regiobibliotheken in overleg met de gemeenten regionale projectplannen ingediend.

Om deze projectplannen te financieren zijn rijksmiddelen gebruikt, die per inwoner per gemeente zijn ingezet. In 2006 betekende dit dat er € 0.25 per inwoner beschikbaar was voor vernieuwingsprojecten. Voor de vernieuwingsprojecten in 2007 is dit € 1.00 per inwoner. Om aanspraak te maken op de beschikbare middelen, moeten de regiobibliotheken (i.o.) en de projectplannen aan bepaalde criteria voldoen. De algemene en inhoudelijke criteria voor de rijksvernieuwingsgelden zijn te vinden in bijlagen.

Hieronder volgt een korte omschrijving van de projecten die in juli 2006 beschikt zijn. Momenteel wordt gewerkt aan de beoordeling van projectaanvragen en de actualisering van de vernieuwingsagenda's voor de rijksvernieuwingsmiddelen van 2007.

- Analfabetisme preventie - € 26.835 (regio Angstel, Vecht en Venen)

Het doel van dit project is het verbeteren van het taalgebruik en het vergroten van de woordenschat bij peuters. Op deze manier maken de peuters een betere start in het onderwijs.

Om dit te bereiken, worden de leidsters bewust gemaakt van het belang van voorlezen en worden ze getraind in interactief voorlezen. Ook wordt geprobeerd om de ouders het belang in te laten zien van de bevordering van taalontwikkeling, (voor)lezen en bibliotheekbezoek.

➤ Fysieke en digitale informatiepunten WMO - € 25.000 (regio Lek & IJssel)

Op basis van het provinciale project de G!ds worden fysieke en digitale informatiepunten in het kader van de WMO gerealiseerd. De informatiepunten zijn een toegankelijke informatiebron voor alle burgers en bieden ondersteuning aan instellingen (de bibliotheek verzamelt informatie, die door (zorg)instellingen gemakkelijk te raadplegen is).

➤ Beter Nederlands leren in de bibliotheek - € 50.741 (Gemeentebibliotheek Utrecht)

Het doel van dit project is om mensen die niet bekend zijn met het fenomeen bibliotheek te stimuleren om informatie te gaan zoeken en te gaan lezen in de bibliotheek. Met dit project wordt maatwerk geleverd aan oud- en nieuwkomers, taalcursisten en allochtone mannen en vrouwen (VVE moeders).

➤ VMBO Impuls G-4 - € 17.500 (Gemeentebibliotheek Utrecht)

De doelstelling van dit project is om het met plezier lezen van fictie en non-fictie te bevorderen onder jongeren van 13-15 jaar. Daarnaast wordt op basis van dit project de leesbevorderende en media-educatieve rol van het voorgezet onderwijs (VMBO) versterkt. Het project is een samenwerking van de vier grote steden Utrecht, Rotterdam, Amsterdam en Den Haag.

➤ Marketing Sponsorship - € 17.700 (regio Utrecht Zuid West)

Binnen dit project worden samenwerking gezocht met private en non-private organisaties, die kunnen leiden tot sponsoring (binnen een bepaald kader). De reden hiervoor is dat de reguliere inkomsten van de regiobibliotheek onvoldoende dekking bieden voor de ambities van de regiobibliotheek. Op basis van sponsoring kunnen bepaalde activiteiten en werkzaamheden gerealiseerd worden.

➤ De G!ds - € 40.350 (regio Utrecht Midden)

Dit project sluit aan op het provinciale project de G!ds en heeft als doel het verzamelen, toegankelijke maken en onderhouden van gegevens op basis van culturele informatie en gezondheidsinformatie.

➤ Doorlopende leeslijn 0-18 jaar - € 23.747 (regio Heuvelrug)

Het doel van dit project is de bevordering van leesplezier en het ontwikkelen en aanleren van leesstrategieën bij kinderen en jongeren in de leeftijdsgroep 0-18 jaar. Er wordt gewerkt aan één doorlopende en structurele leeslijn voor de hele regio, waarin de activiteiten op elkaar aansluiten.

➤ Leeslijn Eemland - € 10.810 (regio Eemland)

Deze leeslijn is gericht op kinderen van 0-12 jaar. Het is één samenhangend geheel van leesbevorderingsactiviteiten bestemd voor kinderen in de leeftijdsklasse van 0-12 jaar.

➤ Jongeren, Informatie en Cultuur - € 29.540 (regio Eemland)

Dit project stimuleert de ontwikkeling van de informatievaardigheden van scholieren in de leeftijdsklasse van 12-18. Het project bouwt voort op de leeslijn Eemland en bevat drie onderdelen: de jonge jury, de onderwijsmodule informatie-educatie, en cultuurparticipatie.

➤ Historische informatiepunten - € 7.880 (regio Eemland)

Dit project heeft als doel om in samenwerking met lokale partners (historische vereniging, archief, museum, VVV) inwoners te stimuleren om op interactieve wijze informatie te ontwikkelen, te verkrijgen, te verspreiden en te delen over de geschiedenis, het karakter en de kenmerken van de eigen plaats en regio.

4. Marketing, promotie en communicatie

4.1 Marketing en promotie

In 2006 en 2007 ligt de focus op inhoudelijke vernieuwing door nieuwe vormen van dienstverlening. De beste kansen voor marketing en promotie ontstaan als de regiovorming gereed is en de inhoudelijke vernieuwing voldoende vorm heeft gekregen, zodat het helder is wat de bibliotheek te bieden heeft. De bibliotheken zijn wel bereid om op termijn de mogelijkheden met betrekking tot marketing en promotie te onderzoeken. Aangezien nog niet alle regiobibliotheken gevormd zijn, zal er naar verwachting pas na 2007 gelegenheid zijn om deze onderwerpen op te pakken.

4.2 Communicatie

In het marsrouteplan 2006-2007 zijn er twee doelstellingen geformuleerd voor een goede communicatie om de bibliotheekvernieuwing te ondersteunen.

- 1) Intensieve communicatie met de SUB.
- 2) Informeren bibliotheken, BiSC en gemeenten.

Ad. 1 De regiegroep SUB komt maandelijks bij elkaar om besluiten te nemen ten aanzien van de voortgang en implementatie van het provinciale projectprogramma en het provinciale netwerk. Daarnaast wordt er regelmatig schriftelijk en mondeling informatie uitgewisseld tussen de SUB en de provincie.

Ad. 2 Vanaf december wordt er direct gecommuniceerd met de betrokken partijen, zoals de regiobibliotheken, de gemeenten en de BiSC, door middel van een provinciale website (www.provincie-utrecht.nl/bibliotheekvernieuwing). Op de website is informatie terug te vinden over de ontwikkelingen in de bibliotheekvernieuwing, waarbij ook belangrijke documenten digitaal beschikbaar worden gesteld (bijv. het Marsrouteplan). Ook geeft de website meer informatie over de verschillende geldstromen en subsidies die via de provincie beschikbaar zijn voor de bibliotheekvernieuwing.

Momenteel wordt er tevens gekeken naar de mogelijkheid van het verspreiden van een digitale nieuwsbrief (ca. 3-4 keer per jaar). Deze brief zal kort ingaan op de belangrijke ontwikkelingen die

plaatsvinden en bevat een link naar de provinciale website voor meer informatie. De nieuwsbrief zal worden verspreid onder de betrokken partijen en andere geïnteresseerden.

Naast de ad-hoc communicatie (zowel schriftelijk als digitaal) naar gemeenten toe is er in november 2006 een ambtenarenoverleg georganiseerd. Het centrale thema voor dit overleg was de uitwisseling van informatie tussen de provincie en de gemeenten enerzijds en tussen de gemeenten onderling anderzijds. Omdat er behoefte is aan rechtstreekse informatie over de ontwikkelingen wordt er in 2007 nog een aantal keer een overleg georganiseerd.

5. Financiën

Op grond van het Marsrouteplan ontvangt de provincie middelen van het Rijk voor stelselvorming en inhoudelijke bibliotheekvernieuwing. Hiervoor waren in 2006 en zijn in 2007 de volgende bedragen beschikbaar:

€	318.060	restant rijksmiddelen stelselvorming 2005
€	337.907	rijksmiddelen stelselvorming 2006
€	284.468	rijksmiddelen inhoudelijke bibliotheekvernieuwing 2006
€	330.430	rijksmiddelen stelselvorming 2007
€	1.012.528	rijksmiddelen inhoudelijke bibliotheekvernieuwing 2007

€	2.283.393	(totaal)

Voor 2007 resteren hiervan nog de volgende bedragen:

€	24.136	restant rijksmiddelen stelselvorming 2005
€	337.907	restant rijksmiddelen stelselvorming 2006
€	34.365	restant rijksmiddelen inhoudelijke bibliotheekvernieuwing 2006
€	330.430	rijksmiddelen stelselvorming 2007
€	1.012.528	rijksmiddelen voor inhoudelijke bibliotheekvernieuwing 2007

€	1.739.366	(totaal)

NB. Bovenstaande bedragen zijn exclusief 7% provinciale uitvoeringskosten.

5.1 Inzet rijksmiddelen voor stelselvorming

Inzet restant middelen stelselvorming 2005 (€ 318.060)

In het MRP 2005-2007 is destijds door de provincie aangegeven de rijksmiddelen 2005 in zijn geheel aan te wenden voor de afrondende fase in het proces van regiobibliotheekvorming. Tot nu toe is van het resterende bedrag uit 2005 in 2006 door de provincie een bedrag van € 293.924 verleend aan regiobibliotheken (of nog in oprichting). Het restant van € 24.136 (€ 318.060 - € 293.924), zal eind 2006, dan wel begin 2007 nog worden aangewend voor de vorming van de

regiobibliotheek Eemland en de eventuele aansluiting van Baarn, Veenendaal en Nieuwegein in hun regio.

Inzet middelen stelselvorming 2006 (€ 337.907)

Voor wat betreft de rijksmiddelen 2006 heeft de provincie met instemming van de SUB besloten de € 0,82 regeling (gemeenten met minder dan 30.000 inwoners, peildatum 1 december 2003, die deelnemen in een regiobibliotheek hebben recht op € 0,82 per inwoner) *rechtstreeks* in te zetten en te verlenen aan **regiobibliotheken** die **voor 1 januari 2006** zijn gefuseerd (mits de gemeenten hiermee instemmen). Deze gelden zijn met name bedoeld voor personele kosten en/of personele taken (zie ook hoofdstuk 2, paragraaf 2.8.1).

Voor 2006 betekent dit dat er op basis van het aantal regiobibliotheken die voor 1 januari 2006 zijn gefuseerd en op basis van gemeenten met minder dan 30.000 inwoners, een bedrag van maximaal € 72.077 door regiobibliotheken (of gemeenten) aangevraagd kan worden. Het restant van € 265.830 (€ 337.907 - € 72.077) zal waar nodig nog worden ingezet voor de afrondende fase in het proces van de vorming van regiobibliotheken en verder in overleg met de SUB in 2007 worden aangewend voor inhoudelijke bibliotheekvernieuwing.

Inzet middelen stelselvorming 2007 (€ 330.430)

In 2007 is € 330.430 beschikbaar voor stelselvorming. Ook voor 2007 geldt de € 0.82 regeling als in 2006. Daarnaast komen ook regiobibliotheken die **na 1 januari 2006** en **voor 1 januari 2007** zijn gefuseerd *rechtstreeks* (mits de gemeenten hiermee weer instemmen) in aanmerking voor de € 0,82 cent regeling **vanaf 2007**. Voor 2007 betekent dit dat een bedrag van maximaal € 209.810 kan worden aangevraagd door regiobibliotheken (of gemeenten). Het restant van € 120.620 (€ 330.430 – € 209.810) zal in overleg met de SUB in 2007 worden aangewend voor inhoudelijke bibliotheekvernieuwing.

5.2 Inzet rijksmiddelen inhoudelijke bibliotheekvernieuwing

Inzet middelen inhoudelijke bibliotheekvernieuwing 2006 (€ 284.468)

Regiobibliotheken in Utrecht hebben op basis van het gemeentelijk beleid projectaanvragen ingediend bij de provincie. In Utrecht is in 2006 voor vernieuwingsprojecten € 0.25 per inwoner beschikbaar.

Beschikbaar voor inhoudelijke bibliotheekvernieuwing in 2006	€ 284.468
Tot nu toe aangewend voor projecten	€ 250.103

Nog aan te wenden	€ 34.365

Dit restant is een gevolg van het feit dat de drie bibliotheken (Baarn, Veenendaal en Nieuwegein) geen aanvraag hebben kunnen indienen. Voor 2007 blijft dit geld beschikbaar voor inhoudelijke vernieuwing.

Inzet middelen inhoudelijke bibliotheekvernieuwing 2007 (€ 1.012.528)

In 2007 is in Utrecht voor vernieuwingsprojecten € 1.00 per inwoner beschikbaar. Hiervoor zijn inmiddels projectaanvragen ingediend. Deze worden na positieve beoordeling door de provincie en op basis van toekenning van de rijksmiddelen 2007 beschikt.